

Συζητώντας στην ακροποταμιά του χρόνου

Ήταν μεσημέρι καλοκαιριού. Επικρατούσε πλέρια ησυχία και ο μεγάλος ήλιος μεσουρανούσε. Βιαστικός βάλθηκα να κατηφορίζω την πλαγιά, να φτάσω γρήγορα στη ρεματιά με το γάργαρο, πεντακάθαρο νερό. Ήτανε δροσιά κάτω εκεί και το βρεμένο χορτάρι μύριζε όμορφα. Φτάνοντας στην όχθη, στάθηκα και το κοίταζα.

– Το ποτάμι! Τι όμορφο που είναι το ποτάμι!

Η ζέστη ήταν αφόρητη. Ώρες ώρες συλλογιζόμουν μήπως δεν υπήρχε στ’ αλήθεια. Μήπως ήτανε μια φαντασία, μια ψευδαίσθηση.

– Αχ, τι δροσιά..., σκέφτηκα. Έσκυψα, χούφτιασα το νερό και το ’χυσα στο πρόσωπο και στο κεφάλι. Δροσίστηκα... Έγινε άλλος άνθρωπος. Και τότε είπα στο ποτάμι «να σταθεί», αλλά αυτό μου απάντησε: «Δεν στέκω...».

Ένιωσα έντονη την ανάγκη να βουτήξω σ’ αυτό, να μπω στα νερά του, να «βαπτιστώ». Σ’ ένα δέντρο, στην όχθη, άφησα τα ρούχα μου. Έριξα δυο τελευταίες ματιές και μπήκα στο νερό ολόγυμνος. Κολυμπούσα πότε μπρούμυτα, πότε ανάσκελα. Αφηνόμουνα στο ρεύμα. Ήμουν ένα παιδί που τώρα ξαναγεννιόμουνα.

Δεξόξερβα στις δυο όχθες, φτερουγίζανε πουλιά. Δίπλα μου πήγαινε ένα κλαδί, που το έσερνε το ρεύμα. Όταν βγήκα από το νερό, το κλαδί ήταν ακόμη δίπλα μου. Ένιωσα μια χαρά... αλλά την ίδια στιγμή έτσι όπως στεκόμουν γυμνός, είδα ένα κεφάλι μπροστά μου, που ακουμπούσε στον κορμό του δέντρου.

Σταμάτησα και προσπαθούσα να δω καλύτερα. Γρήγορα ακούστηκε ένα γνώριμο σαρκαστικό γέλιο.

– Τι ντρέπεσαι, αφεντικό; Το σώμα είναι χώμα, σαν τη γη! Δεν το κρύβεις, το χαίρεσαι!, είπε ο Αλέξης Ζορμπάς, ο επιστάτης στο ορυχείο μου. Είχε κατηφορίσει κι αυτός την πλαγιά αναζητώντας λίγη δροσιά στο ποτάμι, μέσα στην κάψα του καλοκαιριού.

– Το ποτάμι δεν σταματά ποτέ, αφεντικό! Το ίδιο κι η ζωή, δεν σταματά. Δεν ρωτάει. Δεν διστάζει, φώναζε γελώντας ο Ζορμπάς. Ήταν ένας άνθρωπος αυθόρμητος, γεμάτος ενέργεια. Του άρεσε να φιλοσοφεί γύρω από τη ζωή. Συχνά τα βράδια καθόμασταν και συζητούσαμε έχοντας για συντροφιά το φεγγάρι.

Αφού ντύθηκα βιαστικά, τον πλησίασα και κάθισα δίπλα του. Στη θύμησή του ήρθε ο Τάλως, ο χάλκινος γίγαντας που είχε φτιάξει ο Ήφαιστος. Χωρίς να πολυσκεφτώ, ζήτησα να μάθω πληροφορίες.

– Ο Τάλως αποτελεί μια φιγούρα της μυθολογίας. Φτιάχτηκε για να προστατεύει το νησί από τους εισβολείς. Περίμενε στη θάλασσα, περπατούσε γύρω από την Κρήτη τρεις φορές την ημέρα, με σκοπό να εκτοπίζει τους εχθρούς και να προστατεύει το νησί από κάθε απειλή.

– Γιατί αναφέρεσαι σ’ αυτόν; τον ρωτάω με διστακτική φωνή.

Με κοίταξε πονηρά με ασάλευτα μάτια και γέλασε.

– Κανένας δεν είναι ανίκητος. Στον καθένα μας υπάρχει κάποιο ευάλωτο σημείο. Η καρδιά του ανθρώπου είναι ένας κλειστός λάκκος με αίμα, που κάποιος εχθρός μπορεί να τον ανοίξει.

Τα βλέφαρά μου αναπετάρησαν και άρχισα να παίζω με τα πετραδάκια που βρίσκονταν καταγής.

– Ο Τάλως, λοιπόν, ποτέ δεν μπορούσε να φανταστεί ότι μια γυναίκα, η Μήδεια, θα μπορούσε να τον νικήσει. Τόσα χρόνια ήταν ο ανίκητος χάλκινος γίγαντας. Μια στιγμή ήταν αρκετή για να εκμεταλλευτεί η πονηριά το ευάλωτο και τρωτό σημείο του. Η Μήδεια χρησιμοποίησε τη μαγεία για να τον ξεγελάσει... Του απέσπασε την προσοχή, του αφαίρεσε το καρφί από το πόδι και έτσι χύθηκε όλο το υγρό, και μαζί η δύναμή του. Τα γόνατά του λύγησαν, έπεσε ανάσκελα στο έδαφος και η γη τραντάχτηκε.

– Δυστυχώς, η ζωή μας είναι γεμάτη «αντιφάσεις και αδυναμίες, απάτες, δολοπλοκίες και προδοσίες», είπα μονολογώντας.

– Είναι δύσκολο «να μην υποκύψεις στην απελπισία και να μη δεχτείς τη μοίρα σου», απάντησε απότομα, απιθώνοντας το αριστερό του χέρι στο γόνατό του.

Σώπασε... Σώπασα κι εγώ... Άρχισα να τον παρατηρώ... ήταν ένας γεροδεμένος άντρας με μακριά, άγρια μαλλιά και γενειάδα και τα ρούχα του ήταν παλιά και φθαρμένα. Η έκφραση του προσώπου και το βλέμμα του ήταν έντονα. Θα έλεγα πως είχε πάθος για τη ζωή και τον έξω κόσμο. Τον παρατηρούσα για αρκετή ώρα. Αυτός ήταν βυθισμένος στις σκέψεις του. Κρατούσε τα μικρά στρογγυλά του μάτια στυλωμένα στην απέναντι όχθη του ποταμού. Ήσυχα, παθητικά παραδίνονταν στον ρυθμό του νερού του ποταμού. Μαζί με τις σκέψεις του κυλούσε ο κόσμος, χώματα, νερά, λογισμοί, άνθρωποι, αναμνήσεις... Ξαφνικά, άρχισε να κουνά το κεφάλι του και να επαναλαμβάνει τη φράση: «ο αγώνας του ανθρώπου είναι να υπερβεί τον εαυτό του και αυτός εκφράζεται μέσα από την ελευθερία».

Δεν πρόλαβα να απαντήσω, αφού μια δυνατή γυναικεία φωνή κατέβαινε τη βουνοπλαγιά. Ήταν η μαντάμ Ορτάνς, που σέρνοντας τα γέρικα πόδια της ήρθε κι αυτή, για να δροσιστεί στην ακροποταμιά. Όταν μας είδε, χαμογέλασε και απίθωσε το κουρασμένο κορμί της πάνω σε μια μεγάλη πέτρα. Άρχισε να μας λέει για τους παλιούς έρωτές της, νιώθοντας πως ο χρόνος τη σπρώχνει προς το τέλος.

– Μαντάμ Ορτάνς, αν ζούσες στη Μινωική Κρήτη, θα μπορούσες, ίσως, να ήσουν μια νέα Αριάδνη, είπε γελώντας ο Ζορμπάς.

– Ποια είναι η Αριαντί, απάντησε αυτή με απορία.

– Είναι η κόρη του Μίνωα και της Πασιφάης, αυτή που βοήθησε τον Θησέα να βγει από τον λαβύρινθο, αφού πρώτα σκότωσε τον Μινώταυρο. Τον ερωτεύτηκε, αλλά αυτός την εγκατέλειψε στη Νάξο, γνωρίζοντας την προδοσία. Θυσίασε τα πάντα για την αγάπη και γνώρισε την προδοσία, την εγκατάλειψη, τη μοναξιά.

– Είναι μεγάλη ευθύνη ν' αγαπάς. Εξάλλου η αγάπη είναι αγώνας, πόνος, αλλά και λύτρωση, συμπλήρωση εγώ.

Δεν πρόφτασα, όμως, να ολοκληρώσω τις σκέψεις μου, αφού ακούστηκαν οι δυνατές φωνές των εργατών. Το μόνο που κατάφερα να ξεχωρίσω ήταν πως μια στοά είχε καταρρεύσει. Γρήγορα πεταχτήκαμε όρθιοι, εγώ κι ο Ζορμπάς. Έπρεπε να φύγουμε, να πάμε στο ορυχείο. Αφήσαμε τη Μαντάμ Ορτάνς στον ίσκιο των δέντρων και ανεβήκαμε βιαστικά την πλαγιά ακολουθώντας το μονοπάτι για το ορυχείο.

Μια ακόμη συζήτηση με τον Ζορμπά είχε τελειώσει. Όμως, σε κανένα πράγμα «δεν υπάρχει τέλος ούτε και αρχή. Υπάρχει μόνο η δίψα της καρδιάς και του νου».